تربیه‌لی بالا

علم اخلاقدین

برنچی جزء

ابتدائی مکتبلرمزده برنچی صنف شاگردلری
اوقور ایچون ، آچق آنا تلمزده یازلمشدر.

رضاء الدین بن فخرالدین

آلتنچی مرتبه باصلنوی.

Оренбургъ

Типо литографія М.-Ф. Каримова

1906.

تربیه‌لی بالا

علم اخلاقدن.

برنچی جزء

ابتدائی مکتبلرمزده برنچی صنف شاکردلری
اوقور ایچون، آچق آنا تلمزده یازلمشدر.

رضاءالدین بن فخرالدین

آلتنچی مرتبه باصلنوی

Оренбургъ
Типо-литографія М.-Ф. Каримова
1906.

بسم الله الرحمن الرحيم

آلتوندن بهالی اوجماخ نعمتلوندن قدرلی اولان نرسه ، تر بیه‌لی بالادر .آتا وآنا ایچون تربیه‌لی‌بالا درجه‌سنده الوغ‌بایلق هیچ اولماز . تربیه‌لی بالا ، دنیاده جاننی شادلق وآخرتده یوزگه آقلق کیترر . تربیه‌لی بالا ، دنیا بایلغنی ویرلماز وبر مملکت پادشاهلغی ایله آلماشدرلماز، آنی هرکم یاراتور وماقتاب سویلر، نیندای یومش صوراسه‌ده ویررلر . امّا تربیه‌سز بالانی برکشی ده یاراتماز، نی‌یومش اولسه‌ده ویرمازلر بلکه خورلولر وکمسوتورلر.

تربیه‌لی بالا، بتماز وتوکنماز خزینه اولسه‌ده، تربیه‌لی اولمقی ده بیك ینگللدر. تربیه‌لی بالا بولورغه هر بالانڭ قولندن کلور، کوچی هم یتار. « آتام وآنام شادلانسون ، کشیلرده بکّا رحمت آیتوب بنی یاراتسونلر هم بنی کوچرگچ ایدوب سویله سونلر» دیگان بالالرنڭ بارچه‌سی تربیه‌لی بالااوله بیاورلر .

تربیه‌لی‌بالا، بیك بیلگولی اولور.اشلگان اشلری تربیه‌سنی کوستروب بیلدروب طورر. تربیه‌لی بالالر نه روشده اولدقلرنی اوشبو اورنده سزگه بلدره‌مز، اوقوب آڭلارسز، هم راحتلنوب وکوڭللنوب تربیه‌لی بالالرنڭ عادتلری ایله عادتلنورسز . تربیه‌لی بالالرنڭ عادت وخلقلری اوشبو روشده اولور:

تربیه‌لی بالا، ایرته اویقوسندن، الوغ کشیلر ایله بروقتده طورر . آنلردن‌الك طورماز ، اوشنداق صوڭغه‌ده قالماز ، آنڭ ایچون بار کشیلر طوروب بتکان صوڭ یوقلاب یاتقان بالاغه

هنوسز، عارسز، یالقاو، دیرلر. اویقوسندن طورغاچده هوا صا لقون وقتلرده اوستنه کامزول کازاکی کبی برر کیومنی کیار، اوشنداق آیاغنه‌ده کیار. آنڭ‌ایچون‌جلی‌اورندن طوروب صالقون اورنغه باصماق ضررلی بولور، تن قزولای‌صووقغه اوشگان‌کشی آوروغه صابشور. بوندن صوڭ حاجت خانه‌گه باروب کلور، صالقونراق صو ایله طهارت آلور.

تربیه‌لی بالانڭ بیت قول سورته طورغان یاولغی، اوشنداق باش تاراغی اوزینه باشقه آیرم اولور. اوز یاولغنه‌غنه سور تور هم اوز تاراغی ایله‌گنه چاچنی تارار. تربیه‌لی بالا، اوزینه حاضرلنوب ویراگان‌چاینی یخشی‌غنه اوطوروب ایچار، ایکمکنی هم قدرلب‌گنه آشار، آیاق اوزرنده آشاب یورگان کشینڭ ایکمك والچقلری، یرگه‌توشار؛ آیاق‌ایله تاپتالورده یازق (گناه) اولور. شونڭ ایچون تربیه‌لی بالا هیچ بر وقتده آیاق اوستنده آشاب یورماز.

تربیه‌لی بالا اوز اشنی اوزی اشلر . کوندزلك کیوملرنی اورندن آلوب ، یچراقلری کورنسه اوزی کیده‌رر . اگرده اوزینڭ کوچی یتمازلك اشاری اولسه اول وقتده الوغلرغه‌ایتور.

چایدن صوڭ، وقت اولسه، مکتبگه وارغانچی‌تربیه‌لی بالا، بر جیتکه اوطوروب اوزینڭ درسلرنی (سبقلرنی) قارار، سبقنده ولان نرسه‌لرنی آڭلاب کوڭلنه صالور.

بالالرنڭ ذهنلرنی آچار ایچون قایسی چاغنده درسلرندن سوزصورارلر. شونڭ ایچون تربیه‌لی بالالر سوز صوراوچیلرنی

یاراتورلر ، صوراغان سوزلرنی یخشی آڭلاب صوك جوابنیده ویررلر، اگرده یخشی آڭلاب یتمازلرسه، اول‌وقتده، سوز صوراوچیدن، ایکنچی مرتبه قایتاروب صورارلر. بالالرنك تربیه‌لیسی مکتبگه وارغانده بیك بیاسگولی اولور.

تربیه‌لی بالا ، مکتبگه واررغه‌چقغاچده ادب‌واصاف‌ایله الوغ کشیلر مثالنده اوز یولنده یورر. حرمتلو کشیلر اوچراسه سلام ویرر، اگرده آتا وآناسینك قارنداش ودوستلری اوچرار ایسه قوللرنی طوتوب اوبوب کیدر. تربیه‌سز بالالر کبی یاق یاقغه قاراتماز، کیبت ویاکه باشقه برر قزقلی تماشه نرسه‌لر یاننده یواتماز . جیولوب‌سویلاشوب‌طوروچی‌کشیلر یانلرنده‌طوقتاماز ،اوتوب‌واروچی اتلرگه تاش یاکه آغاچ آتماز هم‌اوسدروب برسنی‌ایکنچسی‌ایله صوغشدرماز، جیولوب طورغان صولر ایچندن چاچراتوب یورماز. اوزی‌شیکللی‌مکتب‌بالالری‌ایله‌یمان‌سوزلر ایتشوب‌سوگشوب‌یورماز. کورگان کشیلر «بو بالابیك‌ادبلی‌ایکان» دیب یاراتوب‌قالورلر. مکتبگه کرگان‌صوك آیاق کیومنی بیاسگولی قویوب اوز اورنینه اوطورر واوز اشی ایله گنه اولور.

یاق‌یاغنده‌اولان‌بالالر ایله تورتشکان وآنلرنك‌کتاب‌ویازولرینه‌قاراغان هم‌آنلر ایله سویاشوب‌اوطورغان‌وقتلرنی‌بوش‌نرسه‌لر ایله‌اوتکارگان بالالرنی‌کشیلر بردہ‌یاراتمازلر؛شونك‌ایچون‌تربیه‌لی‌بالالر بوندای‌اشلردن بیك صاقلانورلر .مکتبده ،بالالر ایچون راحتلنورگه،هم اوینارغده بر آز وقت‌بولور. اوشبو چاغنده معلملرنك رخصت ایدولری ایله بالالر اوینارلر، راحتلنورلر .لکن‌تربیه‌لی‌بالالر تیوشسز نرسه‌لر ایله اویناماز‌لر ،اویناغان وقتلرنده‌ده ایبدشلرنی یغلاتمازلر، اوزلری‌ده یغلامازلر .بالالرنك‌تربیه‌لیسی ایله‌تربیه‌سزی اویناغان‌وقتلرنده‌بیك

آچق بیلنور. آنکٔ ایچون اویناغان چاقلرنده بالالر، بیك اختیا رلی (ایرکلی) بولورلر، زورلردن قورقوکبی نرسه‌لر کوکللرندن چغوب‌ده کیدر.

تربیه‌لی‌بالا' ایبدشلرینه قاتی‌ویمان سوز ایتماز، هم آنلرنی هیچ‌ده قیناماز. اگرده تربیه‌سز بالالر، اوزنی قاتی سوز ایتوب یاکه قیناب خورلاسه‌لرده آنی هم آتا وآناسنه ایتمازگه طرشور. اویناغان وقتده ایشتکان ادبسز سوزلرنی هم کشیگه سویلماز.

تربیه‌لی بالانکٔ اوینی‌ده ضررسز نرسه‌لر ایله اولور. تربیه‌لی بالاقارا صاوت، قلم‌کبی نرسه‌لر ایله اویناماز. اما شرپی، شم' لامپا،اوت' پچاق،'بز' قاداق' اوراق' چالغی' پاکی، ملتق‌کبی نرسه‌لر ایله اوشنداق پیالا هم تاش صاوت کیسا کاری ایله' طوزان وطوپراق هم بالچق ایله هیچ اویناماز، باغچه‌لرده اولان آغاچلرنی صندرماز وگللرنی یولقماز'چاچکارنی اوزوب، توشرماز. تربیه‌لی‌بالا، ایبدشلرینکٔ قلملرنی' کاغدلرنی کتابلرنی آقتارماز' یرتماز' آنلرنکٔ نرسه‌لرنی قارالتماز هم‌اوز نرسه‌لرنی‌ده پچراتماز، کرلندرماز، یوغالتماز' بلکه بار نرسه‌سنی پاك ایدوب تربیه‌لب قاراب طوتار. بو بالانکٔ اوستنه کیگان کولماگی عادتدن آرتق قارالغان' کرلنگان یاکه یرتلغان ' اوزلگان وقوللری پچراقغه بویالغان ، آیاق کیوملری تیشلگان ' اوقی طورغان کتابلرینکٔ کاغدلری قارالوب بتکان اولسه اول بالا شبهه‌سز تربیه‌سزدر.

بالالرنکٔ جمله حالرنی واشلرنی اوقتوچیلر هر وقتده بیلوب وکوزاتوب طوررلر' شونکٔ ایچون تربیه‌لی بالا اوزینکٔ

ایبدشلرینڭ عیبلرنی بیاسه‌ده؛ معلم واوقتوچیلرغه ایتماز، بلکه تربیه‌لی بالا هروقتده اوزاشی ایله‌گنه اولور. باشقه‌لراشنه‌قاتشماز.

مکتبدن قایتقانده تربیه‌لی بالاهم‌ادب ایله‌گنه قایتور. قایتوب کرگاچ‌ده آتا وآناسنڭ وباشقه الوغلرنڭ قوللرنی اوپوب کورشور، درسلرنی شادلانوب دکلاتور. آتا وآنالرنی راحتلندرر، قواندرر وآنلردن خیر دعا ورحمت آلور.

تربیه‌لی بالانڭ کتاب، کاغذ وقلم قویا طورغان اورنی بیلگولی اولوب، درسدن قایتقاچ شونده قویار هم کرک اولغانده اوزی آلور . چونکه (کتابلرم قایده ؟ کاغذ وقلملرم کمده ؟) دیب قچقروب وازلب یورمك وکشیلردن صورامق عیب اولور. درسلرنی اوقوب بیلگان صوڭ بالالرنڭ بوش وقتلری‌ده بولور بووقتده اگرده یورت ایچنده یومش وخدمتلر اولسه، زورلر قوشقان روشچه اشلرلر، اگرده یومش واش اولماز ایسه ، باغچه ایشك آلنلرنده راحتلنوب تیك یوررلر، یاکه ایبدشلری ایله بیك دوست اولوب کورکام خلق ایله‌گنه اوینارلر. اماتربیه‌لی بالالربو اورامغه چغوب اورام بالالری ایله اوینامازلر ، آنڭ ایچون اورام بالالری ادبسز وتربیه‌سز بولورلر. آنلرغه ایارگان بالا یمان سوزلر ایشدر.

تربیه‌لی بالانڭ کشیگه کورنه طورغان یخشی هنری زورلر وکچوکلر ایله ترکلك ایدونده اولور . مثلا تربیه‌لی بالا ، اوزندن کچکنه‌لرگه بیك شفقتلی بولور، آنلرنی قزغانور ، هر وقتده طوغانم قارنداشم دیب سویلر ، اوشنداق اوزندن زورلرغه

خصوصا آتا وآناسنه اوشنداق معلم واستاذلرینه واوزنی تربیه ایدوچی ناظر ومبصرلرغه حتی که اوزندن الوغ یاشلیلرنك جمله سنه هر وقتده حرمت کوستور، آنلرنك خاطرلرنی بیك صاقلار، انلرنی بیك یاراطور وهروقتده آنلر تلاگانچه اولورغه طرشور.

تربیه‌لی بالا آتا وآناسینك کوکللرنی قالدررلق نرسه‌لرنی هیچ اشلماز، آتا وآناسی (اول اشنی بن یاراتمایمن) دیور ایسه تربیه‌لی بالا،اول اشنی اشلمك دگل کوکلنده کتوره‌ساز، یومشی اولغان چاغنده، طورغان یرندن قچقرمای یانلرینه واروب آچق ایدوب ایتور. آنلرنك قوشقان یومشلرنی کوکللنوب باشقارر، اگرده آنك اوزندن برر نرسه صورسه‌لر آچق یوز ایله‌جواب ویرر، یورت ایچنده قوناق اولسه‌آتا وآنالر قوشوینه موافق قوناقغه خدمت وحرمت ایدرگه طرشور،یورت‌ایچنده قوناق بالالری‌اولسه تربیه‌لی‌بالا، آنلر ایله‌برگه اولور، آنلرنك مکتبلرنی هم درسلرنی صوراشور آنلر ایله شاولامای قچقرشمای بلکه برطوغان شیکللی اوینار وبوگه یورر.

بالانك تربیه‌لی ایدکی آشارغه اوطورغانده بیك بیلنور، تربیه‌لی بالا ، زورلر کوسترگان اورنغه طوغریغنه اوطورر ، درسکلری ایله تایانماز، آشارغه ویرولرنی کوتار، بولوب ویرسه لر شونی آشار، کرك اولسه دخی یخشی غنه‌ایدوب صورار ، کرك اولماز ایسه قومسزلانوب بولدروب قویماز ، آزغنه آزغنه قابوب یخشی چاییناب آشار. الوغلرنك سوزلرنی دکلار،لکن اوزلگندن سوزگه قاتشماز.

تربیه‌لی بالا ، آشاغانده هیچ آشقماز ، ایکمك والچقلرنی چیتکه دوشرماز، آشنی آش یاولغنه واوزینك کیوملرینه توکماز. اگرده آلدنده صاوت اولمادغندن کشیلرایله بر تاباقدن آشارغه کرك اولسه اول وقتده قولنی اوز آلدینه‌غنه صوزار ، کشی آلدینه یبارماز، آقرونغنه آشار، بوندای بالالرنی هرکم یاراتوب وماقتاب سویلرلر.

تربیه‌لی بالا آش یانندن طورغاچ مایلی قولی ایـله نرسه طوتماز ، قولنی کیوملرینه‌ده سورتماز، بلکه یخشیلاب صابون ایله یووار. آغزنی چایقار، الوغلر باروقتده آنلر یوونوب بوشا نغانلرنی کوتار، اوزینه نوبت یتکان صوڭ یووار.

آش آشاغاچ تر بیه‌لی بالا، زورلر یاننده اوطورماز، هم‌بیك تیزده یوقلاماز، آنڭ ایچون آشاغان صوڭ تیز یوقلامق فائده‌لی دگلدر. بلکه بر آزدرسلرنی قارار یاکه ادبلی‌گنه اوینار.

بالالرنڭ اویقولری آلدانراق شونڭ ایچون آنلرغه ایرته‌رك رخصت ویرله در. یاطـورغه رخصت ویرلگاچ‌ده تـربیه‌لی بالا ، الوغلرنك قوللرنی اوبوب اویقولارغه حاضرلنور، هم‌حاجتخانه‌گه واروب کیلور، کوندزلك کیوملرنی صالوب جمله‌سنی بیك یخشی ایدوب توررده بیلگولی اورنغه قویار. اگرده کیوملر آراسنده یووش وپچرانغانـلری اولسه آنلرنی بـاشقه نرسـه‌لر آراسنه تاشلاماز. چونکه یووش وپچراق کیوملرنی برگه قویلسه باشقه لری‌ده قدرسزلنور. بلکه یووشلرنی کیبار ایچون آسوب قویار وطوزانلرنی سلکوب آرولر . صوڭره‌اورننه یاطور واوشبو

واوشبو دعانی اوقور: « یارب! آتا وآنامنڭ کوڭلنی خوش ایت، معلملرگه وبزنی تربیه ایدوچی کشیلرگه ویخشی مسلمانلرغه ثواب ویر، بنم‌ذهنمنی آچیق واوزمنی سلامت قیل، اوزلڭ‌رضا اولوردای اعتقاد وعمل اوزرنده بنی ثابت ایت ! »

بر بالانڭ آتا وآناسی فقیر اولمق‌برده عیب اولماز. بو دنیاده الله‌تعالی‌قایسی‌کشیلرنی‌بای، وقایسی‌کشیلرنی‌فقیر ایتکاندر. هر کم اوزینڭ قسمتنی الوشنی کوروب اوزدرادر. اما بالانڭ تربیه‌سز ادبسز اولمقی بیك زور عیب اولور.

تربیه‌سز بالانڭ آتا وآناسی نه قدر بای ویا که مرتبه‌لی ولسه‌ده کشیلر قاشنده اعتباری اولماز، بلکه آتاوآناسینڭ حرمتی یدوگه سبب اولور. تربیه‌لی بالانڭ آتاسی وآناسی نه قدر فقیر اولسه‌ده، کشی آراسنده قدروعزتی‌اولور، بلکه بونڭ‌سببندن آتا وآناسی هم کشی آراسنه کرر وحرمتلو اوله باشلارلر.

تربیه‌لی بالا، یاکلشلق ایله تیوشسز بر اش قیلغان اولسه آنڭ‌یاراماغانلغینی کشیلرنڭ کوز قارامقلرندن‌اوق بیلور، آکلار، شول ساعت اویالور، قزارر، تارتلور. اگرده بررسی اوزینه نصیحت ایدر ایسه آڭا هیچده قارشی آیتماز، بلکه نصیحت‌ایدو چیگه « بو اشم‌تیوشسز ایکان‌اوزم‌ده بیلدم، بوندن صوڭ‌ایکنچی مرتبه قیلمام، ایتکانڭ ایچون سڭا رحمت، سندن‌الله‌تعالی راضی اولسون ! » دیور.

تربیه‌سز بالا، خطالرنی آکلامق دگل، ایتکانده‌ده بیلماز، اوزینڭ کمچیلکلرینی‌توزاتو حسابنده اولماز، نصیحت ایدوچی اولسه آڭا یمان سوزلر ایله جواب ویرر.

تربیه ادب قدر، کشیلرگه سوکلو کوسترگان نرسه دنیاده یوقدر، اوشناق تربیه‌سزلك، ادبسزلك قدر دشمن کوسترگان نرسه‌ده یوقدر . تربیه‌لی بالا ، نه قدر یامسز اولسه‌ده تربیه‌سی حقنده آنی هرکم یاراتور واعتبار قیلور. اماتربیه‌سز بالا،نه قدر ماتور وگوزل اولسه‌ده آنی بر کشی‌ده یاراتماز ماتورلغی یاکه کیومی ایله‌گنه اعتبارغه کره آلماز. تربیه‌لی‌بالا، نه‌قدرزور اوسسه شول قدر اعتباری اوسار وحرمتی آرتور. دنیاده بوندن آرتق بخت اولماز. تربیه‌سز بالا‌نه قدر زوراوسسه شول‌قدر حرمتی کیمور واعتباری یوغالور. بختسزلگی کوندن کون آرتور.

بواورنغه قدر یازلغانلر ایر هم‌قز بالالرنڭ بارسی ایچون ایدی. اما قز بالالرنڭ اوزلرینه آیرم ادبلرده واردر آنلرنی هم بو اورنده یازامز:

تربیه‌وادب، ایر بالالرایچون نه‌قدرتیوش اولسه،قز بالالرایچون بیگراك‌ده تیوشدر. شونڭ ایچون تربیه‌لی قزلر ادبلی وانصافلی اولوب اوشاماغان عادتلردن بیك صاقلانورلر، بعض بر کمچیلك عادتلر ایرلرده اولغانده بیك زور کورنمازسه‌ده قز بالالرده بیك الوغ عیب حساب قیلنور. مثلا کیوم سالوم کولی‌وقارا هم‌یرتق اولمق ایرلر ایچون‌ده عیب‌اولسه‌ده، قز بالالر ایچون بیگراك عیب اولور ، آنڭ ایچون پاکلك تزولك، قزلر ایچون بیك تیوش نرسه‌در. اوز اوستلرنی‌یخشی قارامغان وتوزاتمگان قزلر ، هر کم‌قاشنده تربیه‌سز حساب ایدلنور. اوین اوینامق طوغروسنده قز بالالرنڭ ایر بالالردن‌بیك زور آیرمه‌لری واردر. مثلا طوب

اوینلری ایربالالر ایچون یخشی اولسه‌ده، قز بالا ایچون بر قدر عیب کوروله‌در.

قز بالالرنك اوزلرینه خاص اولان اوینلاری قورچاق یورت، باغچه‌لر یاساب اوینامق، اوشنداق آش صو حاضرلمك کبی اوینلردر. آنالر، اوزلرینك قزلرینه اینه، یب، هم سیتسه کیسا کلری حاضرلب‌ویررلر. یوراکلی هم‌اشچان تربیه‌لی قزلرده اوزلرینك قورچاقلرینه کولماکلر تگوب کیدررلر. قالپاقلر قویوب شاللرایله بورکندروب، توزوب بیزاندررلر.

تربیه‌لی بالالر، اویاتسز، ادبسز، سوزنی‌سویلمازلر: اماقز بالالر اویاتسز، ادبسز سوزنی هیچده سویلمازلر. اوزلری سو کلمك دگل تربیه‌سز بالالودن برتورلی عیب سوز ایشدرلرایسه اویالورلر وایشتماز ایچون بر چیتکه کیدرلر.

قایسی وقتده قز بالالر اوزلرینڭ آنالرینه ایاروب قوناقغه ومجلسلرگه واررلر. قزبالانڭ تربیه‌لیسی وتربیه‌سزی اوشبونده بیك بیلنور. تربیه‌لی قزلرنڭ آنالری، بو چاغنده راحتلنوب، شادلانوب طورر، اما تربیه‌سز قزلرنڭ آنالاری قزلری ایچون اویالورلر وقزاررلر.

الوغ کشیلرنڭ قایسی‌بر سوزلری بالالرغه ایشتدرمازگه تیوشلی اولور. شونڭ ایچون مجلسلرده تربیه‌لی قزلر هر وقتده آنالری‌یاننده اوطورمازلر، بلکه‌آنالری اشارت ایتکاننی آڭلاب برچیتکه کیدوب‌اوطوررلر ویاکه طشقه‌چقوب‌اوینارلر. اگرده‌قز قلی‌نرسه‌لرنی‌قاراب عبرت آلوب یورسه‌لر بیگرك کورکام‌ایتمش‌اولورلر.

تربیه‌لی قزلر مجلسلرده آنالرندن کوماچ، مای، ایت، بال، یمش، توش وباشقه نرسه‌لرنی هیچده صورامازلر. آنڭ ایچون بو ایله صورامق عیب اشدر. اگرده آنالری اوزلری ویررلر ایسه‌اول

چاغنده رحمت‌ایتوب آلورلر،مایلی نرسه‌لر اولسه‌اوز کیوملرینه‌ده سورتمای بلکه صابون ایله یوارلر.

ایر بالالر ایله اوینامق٬ سوز ایتشمك، یوگرشوب قووشوب یورمك٬ قزبالالر ایچون بیك‌عیب اولور. تربیه‌لی قزلر بواشدن بیك‌ساقلانورلر. تربیه‌لی بالالر،ادب‌ایله تربیه‌نی‌الوغلرنڭ‌سوزلرندن آرتق، آنلرنك فعللرندن اوگرانورلر. هر حاللرنده وهر چاقلرنده زور وادبلی‌کشیلردن عبرت‌آلوب آنلرروشلی اولورغه طرشورلر.

تربیه‌لی بالالر٬ یخشی ایله یماننی آیره بیلمك حقنده بیك اعتبارلی بولورلر. یخشی خلق ویخشی اشلرنی‌بیلوب آنی‌اوزلرینه عادت‌ایدرلر. یمان خلق ایله‌یمان اشنی‌بیلوب آندن‌یراق بولورلر. آنك‌ایچون‌بوگون سیگز-اون یاشنده اولغان‌بر بالا، یدی سیگز ییل‌صوڭنده‌برزورکشی‌اولور.بالا چاغنده‌آلغان‌تربیه‌ساچ‌آغارغانچه اوزی‌ایله برگه اولور.بالا چاغنده آلنغان تربیه‌نی صوڭندن بتون دنیا خلقی اوگرده آلماز.

بالالر! بویازدقلرم سزلرگه‌بر نصیحتدر. هم بنم اوزلگمدن سویلگان‌نرسه‌لر اولمای‌بلکه‌بیك‌عزیز ذاتلر آغزلرندن آلنغان‌عبرتلی وعظ وفائده‌لی نصیحتلردر. اگرده بو نصیحتلرنی قبول ایتسه‌گز فائده‌سی‌ده اوزگزگه، قبول ایتماز ایسه‌گز ضرری هم اوزگزگه اولور. یخشی نصیحتلرنی‌قبول ایتمگانلر، صوڭ وقتده اوکنورلر، لکن اش اوتکاچ اوکنمکده فائده اولماز.

بالالر! دنیانڭ اڭ راحت کونلرنده‌بولنمقده‌سز، بونی خاطرله گز. سبق‌ودرسلرده بوقدر مشقتلر‌وار‌ایسه بوڭاهیچ آورایماگز، بلکه یخشی اوقوگزوتربیه‌لی اولوگز. آلدگزده الوغ سعادت‌ایله اوزون راحت وبخت سزنی قارشولاب کوتمکده‌در. علم وتربیه اورلقلرنی، حاضرنده‌اخلاص ومحبت‌ایله ساچسه‌گز٬ کیله‌چکده‌فائده لویمشلرنی‌ده اوزگز جیارسز. « نه ساچسه‌نك شونی‌اوررسڭ » دیوب بابالرمز درست ایتمشلردر. (بتدی)

حکیم ذابیولیسر

مؤلفنك اثری اوله‌رق علم اخلاقدن اوشبو جزءلر

نشر اولندی :

١) تربیه‌لی بالا
٢) آداب تعلیم
٣) تربیه‌لی آنا
٤) تربیه‌لی خاتون
٥) شاکردلك آدابی
٦) عائله
٧) نصیحت برنچی ایر بالالر ایچون
٨) نصیحت ایکنچی قز بالالر ایچون
٩) نصیحت اوچونچی اوغلر ایچون

اوشبو کتابلرنك صاتوله طورغان اورنلری:
اورنبورغ : محمد فاتح کریموف ده .
قزان : ادریسوف ، کریموفلرده .
هم معارف هم صباح کتبخانه‌لرنده
اوفا : کریموفلر وادریسوفلرده
استرلیتامق : « قلم » کتبخانه‌سنده .
طرویسکی : « خدمت » کتبخانه‌سنده
پیترپاول : نیاز محمد سلیمانوفده .
وغیرلر وغیرلرده